

Ali so medovi na svetovnem ocenjevanju medu na Apimondii res najboljši?

Aljaž Debelak, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane (aljaz.debelak@czs.si)

Zaradi dolgotrajnega prevoza vzorcev in izvedbe fizikalno-kemijskih analiz je bilo poročilo o ocenjevanju medu na Apimondii 2023 v Čilu objavljeno šele konec meseca marca 2024.

Organizatorji ocenjevanja so naleteli na strogo politiko uvoza živil v Čile, zato pošiljanje vzorcev po pošti ni bilo mogoče. Čebelarji so lahko sodelovali samo s svojim vzorcem medu, ki so ga morali po predhodni registraciji in izpolnitvi dokumentacije za uvoz prinesiti s seboj na kongres.

Ocenjevanje na Apimondii poteka precej drugače kot pri nas. Zanimivo je, da kristaliziranih medov ne utekočinjajo, ampak jih ocenjujejo v trdnem stanju. Za namen ocenjevanja so medove oštevilčili in jih prelili v kozarce za vino ter razporedili v pet kategorij: mešani nektarni ali manov med v tekočem stanju, vrstni med v tekočem stanju, kristalizirani mešani nektarni ali manov med, kristalizirani vrstni med, med v satju. Medove so razdelili na 15 miz, na vsaki mizi je bilo od 10 do 13 vzorcev medu iste kategorije. Vsaki mizi je bila dodeljena skupina petih senzoričnih preizkuševalcev medu, član z največ izkušnjami na področju ocenjevanja kategorije medu je bil izbran za predsednika komisije.

Na ocenjevanju je bilo predstavljenih 160 vzorcev medu iz naslednjih držav: Brazilije (32), Kitajske (32), Čila (23), Slovaške (18), Savdske Arabije (9), Kanade (8), Tanzanije (6), ZDA (5), Grenade (4), Argentine (3), Avstralije (3), Kolumbije (2), Nemčije (2), Mehike (2), Nove Zelandije (2), Peruja (2), Bolivije (1), Kambodže (1), Kostarike (1), Dominikanske republike (1), Japonske (1), Norveške (1), Turčije (1) in Danske (1).

Pri senzoričnem ocenjevanju, ki je potekalo dva dneva, je sodelovalo več kot 70 preizkuševalcev medu. Pred začetkom je vodja ocenjevanja, Etienne Bruneau, podal podrobna navodila za potek ocenjevanja in izpolnjevanje ocenjevalnih lističev, ki so nekoliko različni za vsako od petih kategorij medu. Zaradi ogromne raznolikosti medu, ki izvira z različnih koncev sveta, se pri ocenjevanju ne osredotočajo toliko na specifične senzorične lastnosti posamezne vrste (kot to poteka pri nas), še posebej pri ocenjevanju cvetličnih in gozdnih medov. Večji poudarek je na vizualni oceni (ali je prijetne barve, primerno tekoč oziroma kristaliziran) in harmoničnosti okusov in arome.

Vsak ocenjevalec v panelu najprej individualno izpolni ocenjevalni listič za vsak vzorec medu na mizi. Nato predsednik komisije sešteje točke za vsak vzorec in jih razporedi od tistega z največ točkami do

Foto: Aljaž Debelak

tistega z najmanj točkami. Za tem ocenjevalni panel z diskusijo predlaga vrsto medalje za najboljše vzorce. Število predlaganih zlatih, srebrnih in bronastih medalj ni vnaprej določeno, tako je lahko na primer z mize, na kateri je bilo deset vzorcev medu, predlagana ena zlata, dve srebrni in dve bronasti medalji. Z namenom zagotavljanja primerljivih standardov se je glede predlaganih medalj predsednik komisije posvetoval še z manjšo skupino ocenjevalcev z veliko izkušnjami na mednarodnih ocenjevanjih.

Izmed 160 vzorcev jih je bilo 61 predlaganih za prejem medalje. Od tega 12 zlatih, 22 srebrnih in 27 bronastih. Podelitev medalj ni potekala na samem kongresu v Čilu, ker so vsem nominirancem opravili še fizikalno-kemijske analize, saj Apimondia stremi k visoki kakovosti in varnosti medu. Preverili so naslednje parametre.

KAKOVOSTNI PARAMETRI

Vsebnost vode

Največ 18,0 %. Povprečna vsebnost vode je bila 17,6 %. Šestnajst izmed 61 vzorcev ni zadostilo merilu.

HMF

Največ 20 mg/kg oziroma 40 mg/kg za med iz tropskih območij. Povprečna vrednost HMF je bila 3,9 mg/kg, vsi vzorci so ustrezali merilu.

Diastaza

Najmanj 8. Povprečje je bilo 14,8. Vsi vzorci so zadostili merilu.

Invertaza

Najmanj 50 UE (enot) oziroma 25 UE za nekatere vrstne medove. Svež med vsebuje encime, kot sta diastaza in invertaza. Če med segrejemo na več kot 40 °C, se vrednost encimov bistveno zmanjša. Povprečna vsebnost je bila 72 UE. Sedemnajst vzorcev ni ustrezalo merilu.

Pristnost medu

Izvedli so serijo analiz, s katerimi se preveri pristnost medu (ali je v medu prisotna sladkorna raztopina oz. sladkorji tujega izvora). Pet vzorcev se je izkazalo za nepristne.

PARAMETRI VARNOSTI

Vsebnost antibiotikov

Nitrofurane je vsebovalo 5 vzorcev, tetracikline 3 vzorci, sulfonamide 2 vzorca, trimetoprim 3 vzorci, makrolide 3 vzorci, fenikole 2 vzorca. Dovoljena meja je bila presežena pri vseh petih vzorcih, ki so vsebovali nitrofurane, in pri dveh vzorcih, ki sta vsebovala fenikole. V Evropski uniji je uporaba antibiotikov v čebelarstvu strogo prepovedana in jih med ne sme vsebovati. V preteklih petih letih je bilo na vsebnost antibiotikov v sklopu Javnega naročila »Analiza čebeljih pridelkov« analiziranih 256 vzorcev medu slovenskega porekla in pri nobenem vzorcu antibiotikov nismo zaznali.*

* Rezultati so nastali v okviru strateškega načrta, ki je bil financiran iz sredstev državnega proračuna in proračuna Evropske unije.

Vsebnost pesticidov

Amitraz so vsebovali 4 vzorci, karbendazim 1 vzorec in glifosat 11 vzorcev. Fluvalinata in kumafosa vzorci niso vsebovali. Pri enem vzorcu je bila presežena vrednost za amitrazin in pri enem za karbendazim. Zaradi preseženih vrednosti antibiotikov in pesticidov so izločili osem vzorcev medu. Skupno 32 izmed 61 vzorcev medu, nominiranih za medalje, ni ustrezalo vsem analiziranim parametrom,

največ zaradi segrevanja medu in previsoke vsebnosti vode. Tako so podelili 6 zlatih, 9 srebrnih in 14 bronastih medalj.

Nagrajence v posameznih kategorijah si lahko pogledate na povezavi: <https://www.apimondia.org/latest/honey-competition-2023>.

Z analizami potrdimo kakovost

V zadnjem času je veliko govora o kakovosti medu na svetovnem trgu in pogostosti nizkocenovnih ponaredkov, ki se ne morajo primerjati s pristnim in kakovostnim čebeljim pridelkom. Ta težava je privedla do spremembe Evropske direktive o medu 2001/110 glede natančnega označevanja porekla mešanic medu, ki je tik pred sprejetjem. Rezultati fizikalno-kemijskih analiz so odraz kakovosti medu na svetovnem trgu. Predvsem je skrb vzbujajoča pogostost pojava antibiotikov in pesticidov v analiziranih vzorcih medu. Izvajanje analiz je nujno, tako pri notranjem nadzoru čebelarja nad svojim medom kot tudi pri podeljevanju nagrad na najvišjih ocenjevanjih. Tako smo lahko prepričani, da so nagrajeni medovi res najboljši, potrošniku pa zagotovimo varen in kakovosten med.

Vir:

Bruneau, E. (20. 3. 2024). *Apimondia WBA Honey competition 2023 Official report*. <https://www.apimondia.org/latest/honey-competition-2023>.

Kmecl, V., Dolenc, J., 2023. Zaključno poročilo analize čebeljih pridelkov v letu 2023, sklop 2: Analize ostankov kemičnih sredstev za zatiranje varoje in analize ostankov antibiotikov v medu.

Novice iz Apimondie

Apimondia je mednarodna čebelarska organizacija s sedežem v Rimu. Ustanovljena je bila leta 1895 in združuje čebelarske organizacije celega sveta. Njen glavni namen je pomoč čebelarjem ter prenos znanja med znanstveniki, strokovnimi delavci v čebelarstvu in čebelarji.

Organizacija vsaki dve leti organizira čebelarski kongres, na katerem poteka skupščina, kjer člani izvolijo predstavnike organizacije ter predsednike znanstvenih in regijskih odborov za obdobje štirih let. Na zadnjem kongresu, ki je potekal preteklo leto v Čilu, je bil za nov štiriletni mandat izvoljen dr. Jeff Pettis iz USA.

Naslednje leto bo od 23 do 27 septembra potekal že 49. kongres Apimondia v Københavnu na Danskem. Poleg kongresa, kjer bo organiziranih več simpozijev,

delavnic ter okroglih miz, bo pomemben del tudi čebelarska razstava ApiEXPO, na kateri bodo razstavljavci iz različnih držav predstavljali najnovejšo čebelarsko opremo. V tem delu se od leta 2009 uspešno predstavlja tudi Slovenija. V okviru kongresa poteka tudi svetovno ocenjevanje čebelarskih knjig, filmov, fotografij ter različnih čebeljih pridelkov.

V letu med dvema kongresoma Apimondia organizira različne dogodke. Letos bo med 15. in 16. junijem potekal simpozij na temo zdravlja čebel (Bee health), več informacij ter prijave so možne na spletni strani dogodka: <https://www.ucm.es/bee-health2024>.

Poleg tega je Apimondia v mesecu marcu organizirala spletnar na temo invazivnih organizmov v čebelarstvu, na katerem je bilo

govora o azijskem (*V. orientalis*) in orientalskem sršenu (*V. velutina*), malem panjskem hrošču (*Aethina tumida*) ter tropilelozi (*Tropilaelaps*). Poleg tega so bili na spletnarju predstavljeni tudi projekti, v katerih sodeluje Apimondia, ter nekateri drugi projekti s področja čebelarstva v Evropi.

Dogodek je bil sneman, zato si lahko posnetek ogledate za nazaj.

Aktualne informacije o organizaciji Apimondie lahko spremljate na spletni strani: <https://www.apimondia.org>.

Dr. Peter Kozmus,
podpredsednik Apimondie

